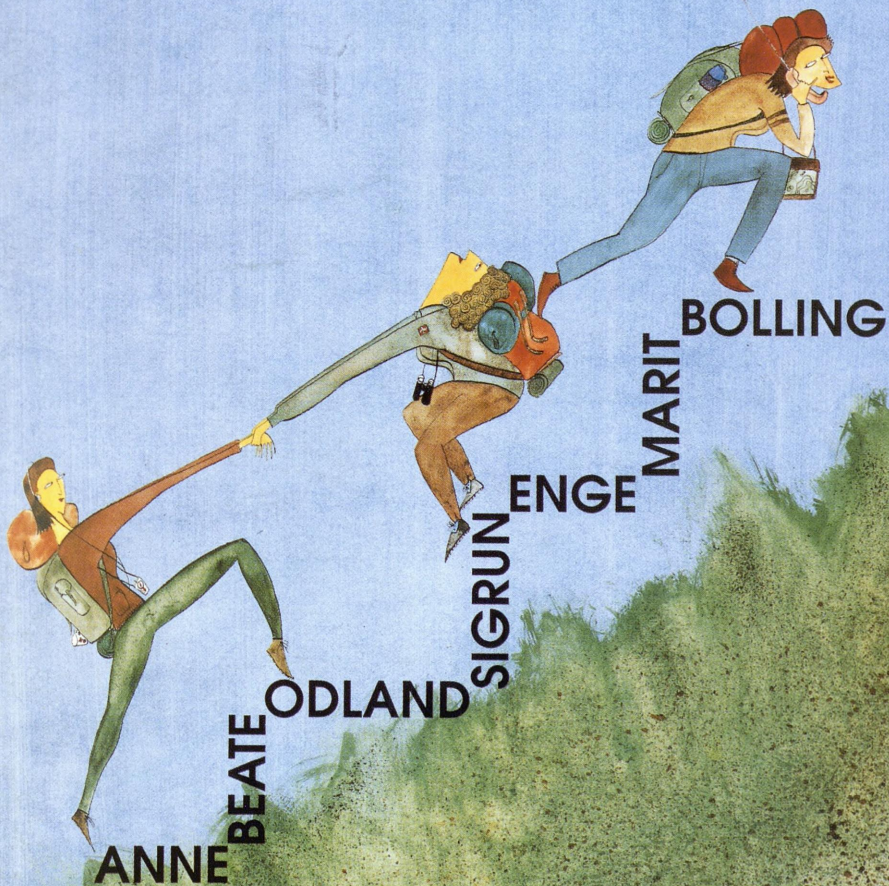

Komedie av Cecilia Torudd

Kunne Presteenka, så kan vel du

(På hete tokt i Jotunheimen)

*Regi: Hilde Andersen
Scenografi: Einar Dahl
Oversetter: Per Waale*

Riksteatret

RIKSTEATRET KOMMER
VÅREN -93 med bl.a.:

For hele familien:
RONJA RØVERDATTER
Av Astrid Lindgren

Utfordrende og aktuelt:
EN FOLKEFIENDE
Av Henrik Ibsen

En moderne "Pygmalion":
TIMENE MED RITA
Av Willy Russell

Sterkt og gripende om incest:
BLÅVEISPIKEN
Av Elsa Kvamme

RIKSTEATRET KOMMER
- KOMMER DU?

Kjære Publikum!

"Kunne presteenka, så kan vel du!" er ein karsk komedie av den svenske forfattarinna Cecilia Torudd om tre jenter i ein farleg fase av livet sitt. Klatrande oppetter fjellsidene, spøkjer dei tre kvinnene om dette tabu-området som nærast er tidd i hel av både kvinner og menn: Overgangsalderen.

For generasjonar av kvinner har overgangsalderen, klimakteriet og menopausen vore noko som kvinner sjølv ikkje ønskte å diskutere korkje med mødrene sine eller bestevenninna - heilt til no! Grunnen til dette er nok meir enn ein. Likevel ligg det nær å skulda på den mest dyrka generasjon i dette århundre - sekstiåttarane - som no er på veg inn i denne livsfasen. Sekstiåttarane var bortskjemde barn i femtiåra, unge rockarar i sekstiåra, utflippa hippiar i syttiåra, mosjonsfantastar i åttiåra. No er dei komne til nittiåra, - og etter som "verda er skapt for" denne generasjonen, er dei van med at nett deira problem skal vera i midtpunktet - så difor er sekstiåttarane sjølv sagt den første generasjon kvinner som er komen i overgangsalderen! Iallfall offentleg!

Og her kjem dei, midt i overgangsalderen, tre dristige fjellklatrarar, Marit Bolling, Sigrun Enge og Anne Beate Odland, utsende frå Riksteatret, og på full fart mot toppen av livet og fjellheimen. Instruktør Hilde Andersen har vore veg- og kartvisar, der scenografen Einar Dahl har lagt scenen til rette med sine framlegg til landskap for ei klimatisk utflykt!

Så vel mott i teatret til ein pirrande, lærerik og annleis komedie!

Anne Gullestad
Anne Gullestad
RIKSTEATERSJEF

KUNNE PRESTEENKA, SÅ KAN VEL DU.

På hete tokt i Jotunheimen

Våren 1993

Utgitt av

Riksteatret

Postboks 724 Sentrum

0105 Oslo 1

Ansvarlig utgiver:

Riksteatersjef Anne Gullestad

Programredaksjon:

Marit Hjorthol Eidem

Grafisk design:

Jan Lervik

Forsideillustrasjon:

Andreas Lervik

Tegneserier og tegninger: Cecilia Torudd

Foto:

Frits Solvang

Trygve Schönfelder

Trykk: Enersens Trykkeri a.s.

"De beste årene er de 20 årene mellom 40 og 50..."

RIKSTEATRET PRESENTERER:

KUNNE PRESTEENKA, SÅ KAN VEL DU

På hete tokt i Jotunheimen

Komedie av Cecilia Torudd

Regi HILDE ANDERSEN

Scenografi og kostymer EINAR DAHL

Rettigheter: Folmer Hansen Teaterforlag

Oversetter: Per Quale

I rollene:

KAJA.....SIGRUN ENGE

MÄRTAMARIT BOLLING

INGSEANNE BEATE ODLAND

Inspisient/ turnéleder: Jan Huse

Suffli: Marte Gundersen

Språkkonsulent: Dag Gundersen

Oppsetningsleder: Per Erik Strøm

Lys: Espen Solum

Musikk: Utdrag fra "Fagre Helena" av Offenbach. Sang v/Bjørn Sothberg

Utdrag fra "Vårofferet" av Strawinsky

Première 25. januar 1993 i Honningsvåg

Forestillingen varer i en time og ett kvarter, uten pause.

Kostymer og kulisser er laget på Riksteatrets verksteder under ledelse av Solveig Engh, Jens Melsom og Johannes Markeng.

Lydkontentum er produsert ved Riksteatrets lydstudio av Knut Solhaug

Fotografering og lydbåndopptak under forestillingen er ikke tillatt. Vær vennlig og steng av alarmen på digitalur.

Latteren åpner for alvor

Instruktør Hilde Andersen er oppvokst i musikkmiljø og har cand. mag. eksamen fra Universitetet i bl.a. musikk. Så hvorfor begynte hun ikke med opera?

- Det er min store drøm å regissere en opera! Jeg har jobbet på Operaen som assistent, men det å slippe til der "på alvor" er vanskelig!

- "Kunne presteenka, så kan vel du" er skrevet av en svensk, kvinnelig forfatter. Vil du kalle det et kvinnestykke?

- Det handler jo om kvinners overgangsalder, som er et kvinneproblem, så det er absolutt et kvinnestykke. Men vi prøver også å si noe om livets faser, og der vil vi også gjerne trekke med mennene.

- Har kvinner en annen humor enn menn?

- Jeg tror kvinner har lettere for å bruke humor daglig, både når de snakker om følelsene sine og når de snakker om mennene sine. De snakker lettere om følelsene sine, selv om det er tungt og selv om det kan være vanskelig. Kvinner er litt tøffere mot seg selv enn menn er. De har mer selvironi, tror jeg. Kvinner har mer tilgang på følelsene sine, - det er "åpnere" inn. (Menn blir tidlig lært opp til å ikke vise følelser, verken gode følelser eller andre. Selv i våre dager.) Kvinner har mer kontakt med seg selv. Det gjør også at kvinner kan lage et stykke som handler om overgangsalder, som er et følsomt tema!

- Hvorfor er det følsomt?

- Blant annet fordi kvinnen i vårt samfunn er ikke attraktiv når hun mister muligheten til å få barn. Men jeg leste et sted at Liv Ullmann kalte overgangsalderen en renessanse, og noen kvinner opplever at de kreftene man før brukte på å få barn og oppdra barn kan nå kanaliseres ut i noe annet. Man får mer tid til seg selv, og kan gjøre ting med livet

som man ikke hadde tid til før. Mange kvinner får jo høyere stillinger når de kommer opp i den alderen.

- Men i et samfunn som krever evig ungdom er det kanskje litt dristig å komme med et stykke som dette her?

- Ja det vil jeg da håpe! Det blir jo også sagt i stykket at: ikke nok med at man er i overgangsalderen, men man blir jo kåtere! Man blir sintere! Så som kvinne kan man bli farligere enn man er når man er tyve!

- Hva er det stykket vil frem til? At overgangsalderen ikke er "bare sorgen"?

- Det du kan si at det egentlig handler om er å tørre å vise hvem man er. Stykket munner på en måte ut i en slags "avsløring" av disse jentene som hver på sin måte strever med overgangsalderen.

- Er overgangsalderen noe jenter egentlig tier om?

- Det vet jeg jo ikke, men jeg vil gå ut ifra det. For når leser man om det? Når blir dette snakket om?

- Men diskusjonen og åpenheten kommer?

- Det tror jeg absolutt! Det har kanskje noe å gjøre med 68-generasjonen. De er vant til å være "verdens midtpunkt", og har alltid vært vant til at alle deler av deres liv og tilværelse skulle belyses. Nå er sekstiåttene kommer i overgangsalderen, så nå kan vi snakke åpent om den!

- Mener du at dette stykket er nødvendig? At man får vekk litt av fordommene rundt overgangsalderen eller klimakteriet?

- De som kommer til å se stykket vil jo for det første få seg en god latter, og vi håper jo at det åpner for å snakke om klimakteriet eller overgangsalderen. Det er en naturlig del av kvinnens liv! Det er ingen tvil om at alle "menser" opphører når man er omkring femti. Man slutter å få barn, og det skal man igjennom. Vi må prøve å snakke om denne fasen i livet, som er vanskelig, men som kan være positiv. Det er kanskje et stykke som er opplysende, men det er så langt fra pedagogisk! Man får vite ting gjennom stykket som man kanskje ikke visste før. Vi visste f.eks. ikke hva østrogenplaster var. Og hva er en hetetokt? Hva skjer rent fysisk med kvinnen? Hormonbalansen forandrer seg jo noe voldsomt.

- Dere er fire kvinner som jobber med dette, og det angår dere alle på en måte, så det må jo være veldig spennende?

- I all dramatikk må man jo bruke av sine egne erfaringer. Kanskje dette stykket ligger nærmere oss enn vi ante, for det handler så direkte om det å være kvinne, om det å være menneske midt i livet. Og selv om dette er en komedie, så har det like stor krav til sannhet og til å være ekte som all annen dramatikk.

- Er dette stykket noe for menn?

- Ja, hvis en mann har lyst til å kjenne sin kvinne fullt ut! Noen menn har sagt at de opplever kvinners overgangsalderen som noe fantastisk, som noe positivt, - selv om det er tøft å se at kvinnen har det vanskelig, og at han også opplever all usikkerheten rundt det hun går igjennom, så kan han jo samtidig se nettopp den kraften og denne livskvaliteten som kan komme ut av denne overgangen. Og jeg tror de vil kunne få vite litt om hva kvinner gjør når ikke menn er til stede! Litt jenteprat, et hemmelig rom, akkurat som menn har sin måte å snakke sammen på når ikke jenter er til stede, - så det kan kanskje være litt spennende?

- Dette stykket er på en måte tatt rett ut av virkeligheten?

- Ja. Selv om det blir jo fortalt gjennom en av kvinnene, Ingse, sine øyne. Og da kan man jo tillate seg litt av hvert - overdrive og vri situasjonene litt. Stykket kan spilles på hundre forskjellige måter, og vi lager vår. Det finnes svært få stykker som handler om modne kvinners eller godt voksne kvinner som her. I det hele tatt er det få roller for kvinner over 40. Vi må selv sørge for at vi blir regnet med, ved å skrive om våre egne liv. Ikke finne oss i å la mannen bestemme hva som er viktig å snakke om til en hver tid.

- Føler du at jenter blir latterliggjort i dette stykket?

- Det kan jeg overhodet ikke skjønne! Jeg har hørt noen si at det er kvinnefiendtlig, men man må jo kunne se på seg selv med litt selvironi! Enkelte av situasjonene er satt noe på spissen, men det er jo for å kunne sette søkelyset mot problemet, og for å få komedien frem i det!

- I leksika står det lite om overgangsalderen? Tror du det blir mer forskning i dette temaet nå når 68-generasjonen kommer og forlanger at noe skal gjøres med dette?

- Det er for første gang her i landet utarbeidet en forskningsrapport om kvinner i klimakteriet. Lederen for forskningsgruppa er selvsagt en mann, men nå er det i alle fall lagt fram en forskningsrapport!

- Er det noen som orker å se et stykke om kvinners overgangsalder, da? Er det noe å le av?

- Tenk deg bare den ideen! Det å oppleve disse tre jentene i fjellheimen med ryggsekker, og fulle av hetetokter og svettebyger - og så denne spesielle jentehumoren, dette jentesnakket, som vil kunne sjokkere selv de mest hardbarkede mannfolk! Her legges ikke skjul på noe som helst! Latteren er ofte nødvendig for å åpne opp for alvoret. Man er åpnere når man har ledd litt. Kanskje vi kan se fram til en ny slags kvinnefrigjøring fra de middelaldrende kvinnene, hvis den nyfunne kåtheten og det nyoppdagede sinne får sitt uttrykk.

- Jeg er ikke i overgangsalderen selv, ennå, men jeg tror kanskje at jeg etter dette kommer til å få en ganske tidlig overgangsalder! - For nå går jeg rundt og kjenner etter på alt! Var det ikke en veldig lang mens denne gangen, og hvorfor klør jeg slik på bena, og denne hodepinen, betyr ikke den noe??? Jeg blir så veldig bevisst at overgangsalderen skal komme! Men kvinner må tas på alvor. Ved Nordland Teater, som nettopp har satt opp dette stykket, kontaktet man alle bedriftsledere med tilbud om å se denne forestillingen. For det angår jo i høyeste grad bedriftsledere, særlig på kvinnearbeidsplasser, som i banker, sykehus, hoteller, fabrikker, postverket osv. Vi må gå ut til mennene og si at "her skal dere få se noe om kvinner som dere ikke ante" - så sjefen for Fredriksons Fabrikk inviteres herved!

M.Hj.E.

Vi presenterer:

Sigrun Enge

er utdannet fra Statens Teaterhøgskole, og har hatt oppgaver ved Riksteatret siden 1972, og vært fast ved teatret siden 1977. Hun har bl.a. spilt Fru Carrar i "Fru Carrars gevær", Fru Frank i "Anne Franks Dagbok", Dronninga av den svarte Dammen i "Du e'kje REDD vel?", og Sue Bayliss i "Alle mine sønner" av Arthur Miller. Hun har også spilt i Strindbergs "Den sterkeste", en forestilling laget både for døve og hørende. I 1991 spilte hun i farsen "Loppen i øret" av Feydeau, og høsten 1991 Rottejomfruen i "Lille Eyolf". Våren og høsten 1992 gjorde hun stor lykke i den engelske komedien "Hjertelig velkommen - hjelp vi får gjester" av Alan Ayckbourn.

Marit Bolling

er utdannet fra Statens Teaterhøgskole, og har vært tilknyttet Riksteatret siden 1969, og fast ansatt siden 1975. Ved Riksteatret har hun hatt roller som bl.a. Thea Elvstedt i "Hedda Gabler", Aurelia i "Catilina", Katharina i "Troll kan temmes", Marthe i "Jean de France", Rosa i Bjørneboes "Fuglelskerne" og Emily Dickinson i "Den kvitklede frå Amherst". Som Olga Knipper i "Tsjekov Tsjekova" gjestet hun Sovjet flere ganger. Hun spilte også i Goldonis komedie "Mirandolinas vertshus", og Kate Keller i Arthur Millers "Alle mine sønner", og Nille i "Jeppe på Berget". Hun har også gjort stor lykke med forestillingen "Ord over grind", om livet til Halldis Moren Vesaas. Marit Bolling debuterte som instruktør i 1988 med "Den sterkeste" av Strindberg, i en teaterversjon for både døve og hørende. Hennes forrige rolle var i Helge Hagerups komedie "Uspesifisert Reise".

Anne Beate Odland

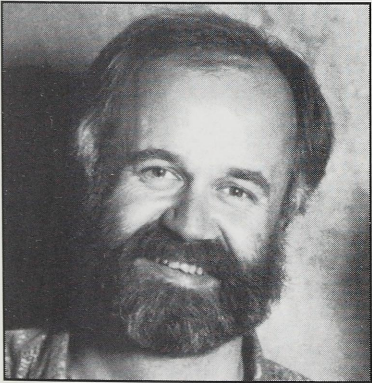
er utdannet skuespiller fra Statens Teaterhøgskole. Hun har vært ansatt ved Riksteatret siden høsten 1974, da hun spilte Paula i "Den spanske flue". Hun har studert sang i New York, og har hatt hovedroller i flere av musikkspillene ved Riksteatret, som Sally Bowles i "Cabaret" og Narren i "Da er jeg en klinkenge bjelle", og i "Ai ai, for ein artig krig". Hun hadde tittelroller i "Hedda Gabler", "Fagre Helena" og "Victoria". Anne Beate Odland har i de siste årene spilt bl.a. Hedevig Anker i "Spillet om Eidsvold 1814", fru Linde i "Et dukkehjem", og Heksa i "Trollmannen frå Oz". I 1991 var hun med i komedien "Loppen i øret", og høsten 91 og våren 92 spilte hun i "Gjest Baardsens siste flukt".

Hilde Andersen

tok cand. mag. eksamen fra Universitetet i fagene musikk, fransk og teatervitenskap før hun begynte sin instruktørutdanning. Hun gikk ut fra regilinjen ved Statens Teaterskole i 1982, og ble straks ansatt ved Nationaltheatret, hvor hun var fast til 1987. Har siden vært frilanser. Jobbet ved siden av Nationaltheatret ved forskjellige teatre rundt i landet, som bl.a. ved DNS i Bergen, ved Teatret Vårt i Molde, i Skien og Nordland Teater. Har tidligere satt opp mye ny norsk dramatik, bl.a. med forfatteren Cecilie Løveid, og i samarbeid med komponisten Synne Skouen og billedkunstneren Inghild Karlsen. På Nationaltheatret satte hun bl.a. opp "Largo desolato" av Vaslav Havel, og komedien "Sommersolhverv", som var på samarbeidsturné med Riksteatret. "Kunne presteenka, så kan vel du" er det første hun setter opp for Riksteatret.

Einar Dahl

er Riksteatrets faste scenograf, og har ansvar for scenografi og kostymer til denne oppsetningen. Han er utdannet i Kraków i Polen, og hadde flere scenografioppgaver på Det Norske Teatret før han ble fast ansatt ved Riksteatret i 1976. Han har arbeidet som scenograf og kostymedesigner for ulike oppsetninger på flere teatre og med utendørspill. Han var lærer ved Romerike Folkehøgskoles scenografilinje i 1990/91. Høsten 1990 laget han scenografien til "Sjåfør for Miss Daisy", og hadde i 1991 ansvaret for kostymene til musikalen "Gjest Baardsens siste flukt". Han har designet scenografi og kostymer til "Ronja Røverdatter". Han har også vært regissør for ulike oppsetninger ved teatret, bl.a. for "Mirandolinas Vertshus" for Riksteatret/ Oslo Døvetheater i 1988.

Hva er overgangsalderen?

Klimakteriet, eller overgangsalderen, er den periode i en kvinnes liv da hun må tilpasse seg en forandret hormonbalanse i kroppen. Den er en følge av at eggstokkene slutter å produsere egg og kjønnshormoner. Tidspunktet når menses opphører er forskjellig, og ofte arvelig betinget, men et sted mellom 40 og 55 opphører som regel menstruasjonen, og kvinnen kommer inn i menopausen. I forbindelse med at menses opphører, får kvinnen andre mer og mindre besværlige symptomer: hetetokter, søvnløshet, tørre slimhinner i underlivet, depresjoner, humørsvingninger, osv. Kalkmangel etter menopausen, pga. synkende østrogennivå i kroppen, kan medvirke benskjørhet. Mange av disse plagene kan behandles med hormoner, (østrogen/ gestagen) enten i pilleform, som sprøyter eller som hormonplaster. Et aktivt liv, regelbundet mosjon og vettig kost kan også gjøre underverker.

For hundre år siden var det svært få kvinner som levde så lenge etter at ovariene stoppet å fungere - I dag lever kvinner over 30 år eller lengre etter menopausen. Nesten en tredel av livet - og de har til hensikt å få det beste ut av disse årene!

"If you get six menopausal women together, you'll find that their doctors are doing six different things. You might as well go to a veterinarian. The scientific data is just not there!"

Pat Schroeder, Congresswoman. USA.

Den farliga ålderen

Det kommer en tid för kvinnan, då hon åter undergår liknande förändringar som hon gjorde under puberteten. Jag åsyftar klimakteriet - "den farliga åldern" som den ofta benämns. Klimakteriet är själva övergångsåldern till menopausen. Denne övergångstid varar vanligen i 1-3 år. Sedan är kvinnan vad man kallar MATRONA.

Varför kallas då denna period för den farliga åldern? Förmodligen därför att kvinnan, strax innan klimakteriet tar vid, känner ökat behov av könsomgång, vilket kan medföra diverse förvecklingar.

Lyssna därför till mitt råd:

Lägg band på dig! Inte bara när det gäller könsomgång. Försök att tygla din tunga också. Det ligger nu engång i kvinnans natur att låta tungan löpa helt tanklöst. Stundom säger hon också något förnuftigt, men vad vinner hon därmed? Ingenting annat än att få rykta om sig att vara intelligent. Men vad förlorar hon inte? Hon gör sig kanske fruktat och illa omtyckt!

En kvinna skall vara vänlig, mild, öm, förstående och tillmötesgående.

Lägg er det på minnet, mina damer, så skall ni se att allt går bra!

Fra KVINNANS UPPSLAGSBOK, BAND 1, utgitt i Malmö i 1948.
Ingen forfatter nevnt.

"Ikke rart jeg er forvirra. En av foreldrene mine er kvinne og den andre mann!"

"Man kan ha ben i nesen selv om man har hodet under armen"
Hege Schøyen

"Skal jeg gifte meg noen gang, skal det være med et mannfolk som er lett å holde rein!!"
Kari Svendsen

"- Mamma, mamma, hva er orgasme?
- Jeg vet ikke. Spør far!"

Lise i religionstimen:
"Da sa Gud til slangen: På buken skal du krype og tørke støv alle dine dager"

"150 Samleiestillinger i fotos"
Vår generasjon av sinker som tenker tilbake på realskolens forlokkende overdådige pornografi: An, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen = 9
Men hundreogfemti!!
Sidsel Mørck

MAN HAR FORTFARANDE LUST
ATT SPRINGA EFTER DOM. MEN
JAG KOMMER INTE IHÅG VARFÖR.

Kvinner og humor: Jenter ler av de nære ting

Kvinner ser det komiske i de små, nære ting, og humrer mer enn skoggerler over situasjoner de kjenner seg igjen i. Jenter er flinke til å observere og oppfatter situasjoner fort.

Jenter har ofte en annerledes humoristisk sans enn menn. De er ikke så opptatt av lettbenete vitser, og har mer sans for små, komiske ting i virkeligheten. De har en "alvorligere" form for humor, og tar utgangspunkt i de nære ting. Selv om kvinnehumor ofte går på bekostning av mannen, er den langt fra mannsfiendtlig. Det er heller en slags kjærlig humor over små og store forskjeller mellom mann og kvinne. Men jenter har også i høyeste grad selvironi. I jenteselskap kommer denne egenskapen frem. De kan le av seg selv og hverandre. I blandet selskap er det oftest menn som dominerer og slår av en vits. Kvinner er mer tilbakeholdne, og det hender vel at en del av de klassiske vitsene med den tynne, stakkarslige mannen og den tykke dominerende kona sitter fast i halsen på jentene.

Jenter er flinke til å observere, og ser små, komiske innslag i sitt dagligliv - i jobben, i hjemmet, og er flinke til å sette seg inn i andre menneskers opplevelser.

Noen vitser er evige. Damen med kjevlet som uttrykker sjalusi vil nok aldri forsvinne, selv om den kanskje ikke er så morsom lenger. Mange jenter ler av dristige vitser, og noen kan fortelle dem også, men på en litt annen måte enn menn. Menn er dristigere, og dessuten mer trenet til å fortelle vitser. Derimot kan jenter fortelle "tampongvitser" og le hjertelig av dem, mens menn synes de er bare ekle. En komedienne som Bette Midler er frodig og dristig - til tider vulgær og sjokkerende, men hun treffer begge kjønn hjemme. Hun har stjålet ideene fra menn, og når en kvinne bruker de samme virkemidlene, virker de kraftigere!

Cecilia Torudd:

Tabubelagte tema pirrer nysgjerrigheten

Endelig tør noen skrive om kvinnens overgangsalder - og på en humoristisk måte. Etter at "Kunne presteenka, så kan vel du" hadde premiere i Sverige i fjor, har kvinner i tusentall strømmet til forestillingen. Og menn i salen liker stykket fordi de får følelsen av å være med på noe de egentlig ikke har fått lov til, og det pirrer mannfolk... Cecilia Torudd er kjent som tegneserieforfatter, og tre av hennes barnetegneseriebøker er også oversatt til norsk.

- Cecilia Torudd, i fjor debuterte du som dramatiker med "Kunne presteenka, så kan du". Var det et stort sprang?

- Mindre enn jeg trodde. Men når du tegner har du mer kontroll over det som skjer. Vil du at en person skal flyge i luften eller sprekke, er det bare å tegne det slik. Men slike ting kan du ikke forlange av en skuespiller. Jeg skrev hele stykket ferdig først, men så måtte jeg skrive det om noen ganger etter at instruktør Judith Hollander hadde lest det. Tittelen fant vi først da hele skuespillet var ferdig.

- Er tittelen på et skuespill veldig viktig?

- Ja, den skal jo markedsføre stykket, og skal med færrest mulig ord si mest mulig.

- Men komedien din handler jo ikke om en presteenke?

- Nei, det er riktig. Men i stykket sier en av jentene når de snakker om sex: "Kunne presteenka, så kan vel du". Vi som jobbet med stykket lette etter noe som kunne pirre folks nysgjerrighet. Vi leste alle sammen hele teksten på nytt, og det var Judith, instruktøren, som fant ut at akkurat den replikken tilfredstilte vårt ønske.

- Er akkurat den uttalelsen et typisk svensk uttrykk?

- Nei, den bygger på en sann historie som en kollega av meg hørte av en gynekolog som hadde praksis på et avsidesliggende sted i Sverige. Forklaringen på uttalelsen får man når man ser stykket...

- Bakgrunnen for skuespillet er litt spesiell?

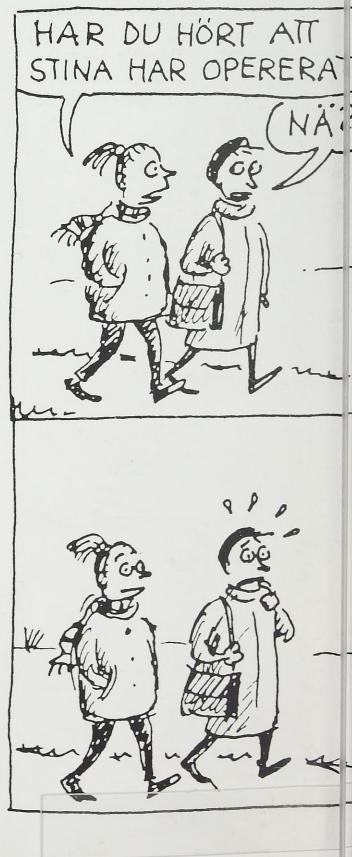
- Ja, jeg ble oppringt av tre arbeidsledige skuespillere som ville at jeg skulle skrive et skuespill for dem. Jeg sto helt fritt med hensyn til tema.

- Du valgte å skrive om kvinner i klimakteriet. Hvorfor?

- Jeg valgte det fordi jeg syntes det var et spennende og litt "forbudt" område. Klimakteriet har en negativ klang. Man får mye gratis når man skriver om tabubelagte emner. Alle mennesker er interessert i slikt. Det pirrer nysgjerrigheten.

- Var skuespillerne like entusiastiske etter at du fortalte hva stykket skulle handle om?

- I begynnelsen var de vettskremte. Men de ble overbevist litt etter litt,

og til slutt var det full opplutning og topp engasjement fra de tre skuespillerne.

- *Var du personlig engasjert da du skrev stykket?*

- Ja. Etter hvert som jeg oppdaget at jeg var inne på et nytt emne som ingen, så vidt jeg vet, hadde laget et teaterstykke om, følte jeg meg fri. Uansett hva jeg kom med, ville det i alle fall bli noe nytt!

- *Er det bevisst at du i skuespillet bruker ordet klimakteriet og ikke overgangsalderen?*

- Ja, klimakteriet er mer direkte. Grovere på en måte. Og kvinner kan være utrolig grove når det bare er kvinner til stede.

- *Hvor lang tid brukte du på å skrive stykket?*

- Jeg holdt på fra februar til august. I løpet av den tiden møtte jeg instruktøren flere ganger, og vi diskuterte stoffet. Dessuten hadde vi møte med de tre skuespillerne hver tredje uke for å diskutere det praktiske rundt oppsetningen. Vi hadde jo i utgangspunktet ikke noe sted å spille, ingen scenograf, maskør eller produsent. Men det tok de tre skuespillerne seg av, og de gjorde en fantastisk jobb.

- *Stykket ble først spilt 25 ganger på en teaterkafé, men etterspørselen var så stor at stykket deretter gikk på turné på 22 forskjellige steder rundt omkring i Sverige, og er hittil sett av nesten 40.000 mennesker. Er du personlig fornøyd med manuskriptet ditt?*

- Nei, jeg er aldri fornøyd. Jeg tror alltid folk vil mene at det jeg lager, er dårlig. Jeg skriver slik jeg selv synes er morsomt, og blir både overrasket og glad hver gang andre også synes det. Man kan jo aldri vite hva folk synes på forhånd, og skal heller ikke ha det i bakhodet når man skriver.

- *Det er flest kvinner som har sett stykket ditt. Har ikke også menn utbytte av å se "Kunne presteenka, så kan vel du"?*

- Jo. De fleste menn som har sett stykket, mener at de har hatt noe igjen for å se det. Kunsten er bare å få dem inn i salen. Da er det gjort. Jeg tror at for å få flere mannlige publikummere må stykket markedsføres på en slik måte at man sier til mennene: Her får dere være med på noe dere egentlig ikke har lov til. Synes ikke menn alltid det er spennende? Kvinner snakker også grovere enn mannfolk flest tror.

- *Så grove vitser kan du også love publikum?*

- Ikke grove vitser, men grove historier fra virkeligheten - og det må jo være enda bedre... Når det er sagt, vil jeg fremheve at det ikke er noe mål i seg selv å få menn til å se forestillingen. Det viktigste for meg er at stykket hjelper kvinner til å prate om disse tingene. At det åpner opp for åpenhet. Gjør det, er det bra. Da blir jeg glad.

- *Ser du på deg selv som en misjonær?*

- Jeg er ingen misjonær. Men jeg håper at det personene på scenen sier, får folk i salen til å gå ut etterpå og snakke om dette mytebelagte området!

Elise Lund Thjømøe

OLDIS ER "IN"

(Mel: The Harry Lime Theme)

Alderdom er in, er in,
silikon i kinn er in,
Fettsuging det slår, i år, i år, i år,
Laser er i vind'
Sliping er på topp, på topp,
Du skal ha en super kropp,
se ut som et strøkent pusseskinn
- er in!
Plantasjon og trim, er in,
helsekost og vitamin,
vil du ta det siste stikk,
start i dag med aerobic!
Vis nå at du vil og tør
å være over førr!
Ja, endelig en annen vri - bli fri!

Oldis er blitt in, blitt in,
bare du er ung av sinn.
Ungdommen er skrin, en vind,
som roper hei, og så adjø, farvel,
forsvinn.
Fint å være mange år,
som en lagret roquefår;
Tiden går og går
men alderdommen rår!
Alderdom er in, er in,
silikon i kinn er in,
Fettsuging det slår, i år, i år, i år,
Laser er i vind'

Vis nå at du vil og tør
å være over førr!
Ja, endelig en annen vri - bli fri!

*Fra cabaretten:
Bedre førr enn aldri
Av Marit Nerem/Marit Hjorthol*

Hverdags-ræpp for superkvinner

Jeg spretter opp av dyna og rer opp alle sengene
mens jeg ruser gjennom dusjen med frokost mellom tennene -
jeg hurtigtørker håret mens jeg knytter mine lisser,
og vasker opp og støvsuger og mater fugl i bur -
Og mens jeg smører ørten store matpakker med tærne
og sender barn på barnehageskolespeidertur,
så sykler jeg til jobben og tar klesvasken på styret
med den siste kaffekoppen mens jeg leser til eksamen
i psykofilosofisk-korrespondansekurs i fransk - voila!
Jeg skriver hundre brev i timen og avisinnlegg i VG
mens jeg tar et kurs i yoga og i selvtillitsteknikk.

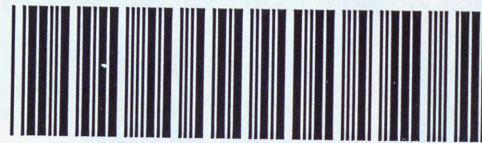
Og i lunsjpausen besøker jeg min mor på pleiehjemmet
og tar trikken til klinikken mens jeg føder meg et barn -
Og med sykkelen på ryggen jogger jeg omsider hjem,
hvor jeg koker ferdig næringsriktig helsekost til fem,
vasker vinduer og turner i trapes og rydder stue,
pusser sølvtøy, hører lekser, løser kryssord, står på hue,
og går rett ned i spagaten
mens jeg klipper opp salaten,
lakkerer negler og parterer opp en sytti-kilos gris,
mens elsker med min fremgangsrike mann - naturligvis!
Jeg går på gruppedynamisk EDB-kurs og realiserer meg selv
og leser pedagogisk riktig eventyr for mine barn hver kveld -
Og holder fest for mine viktige og vellykkede venner
Og gjør allting slik en superkvinne skal og må og bør!

- Og plutselig en dag så er jeg over førr!

*Fra cabareten «Bedre førr enn aldri»
Av Marit Nerem/Marit Hjorthol*

Depotbiblioteket

93sd 26 313

